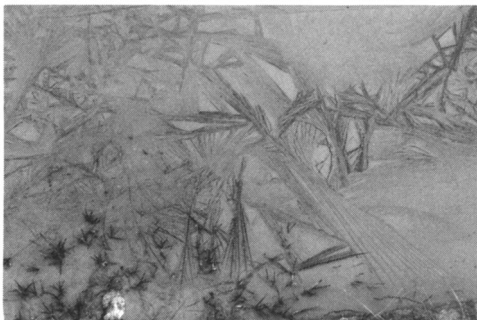


hé...

SLIBKRISTALLEN

Iedereen, die speurend door de natuur loopt, komt van tijd tot tijd raadsels tegen. Als zo'n raadsel in steen vereeuwigd is en de steen niet al te zwaar, dan neem je het mee naar huis waar je het nader kunt bestuderen. Daarna leg je het in de wachtkamer in de hoop dat je de oplossing te zijner tijd in een boek of tijdschrift tegenkomt. Of dat er iemand langs komt die het kan oplossen. Vorig jaar omstreeks Pasen kwam ik een raadsel tegen dat ik niet mee kon nemen en dus fotografeerde. Ik hoop nu door de foto's naar de rubriek Hé... te sturen een oplossing te forceren. Ik was met een kennis weer eens op zoek naar de prachtige zeelelie *Encrinus lilliformis* in de reusachtige groeve te Wollmershausen bij Crailsheim. We hadden vriendelijk toestemming gekregen om te zoeken en mochten onze auto zelfs in de groeve parkeren tussen rotsblokken die groter waren dan onze wagen. Ons zoeken was, afgezien van enkele Ceratiten, vruchteloos. Wéér geen zeelelie. Toch vonden we iets interessants. In de grote modderplassen die er lagen, zagen we op verschillende plaatsen ijsbloemachtige figuren (zie foto). Als je in zo'n plas stapte, waren ze weg. De gedachte aan vloeibare kristallen drong zich aan ons op, maar in de encyclopedie stond niets dat er op wees dat we voortaan slib in de schermpjes van onze rekenmachines kunnen gebruiken. Ooit las ik een artikel waarin de mogelijkheid geopperd werd dat leven in klei was ontstaan.* Klei en slib zijn zo langzamerhand geheimzinnige materialen voor me geworden.



Wellicht is er een eenvoudige oplossing voor het raadsel van de slibkristallen. Wie het weet mag het zeggen.

Hans Steur.

* red. waarschijnlijk: A.G.CAIRNS-SMITH (1985). The First Organisms. Scientific American:74-82.

SISSEND ZAND

Geologische waarnemingen kun je zelfs met je oren doen! In november liep ik eens een hond uit te laten op het strand. Het strand was vlak, de zee kalm en het was eb. Al lopende deed een opkomend sissend geluid me verschrikt achterom kijken. Was dat weer een yup met zo'n 4W-Drive speeltje? Nee, buiten de hond en een paar meeuwen waren er in de verre omtrek geen levende wezens te bekennen. Wel nog steeds het sissende geluid. Na enig luisterwerk bleek het onder een schelp vandaan te komen. De schelp lag met de bolle kant naar boven. Na de schelp verwijderd te hebben was het sissende geluid weg, maar uit een gaatje ter dikte van een pink bleef een geluid komen van aanzuigende lucht, zoiets als bij een tochtende kier. Uiteraard stak ik mijn vinger in het gaatje. Gelijk was het systeem dusdanig verstoord dat de zuiging ophield. Een nader geologisch onderzoek, waarbij de hond enthousiast meehielp, onthulde dat onder het kompakte oppervlaktezand een laag grof schelpgruis lag. Daarin zat 'm waarschijnlijk de kneep. Het gaatje onder de schelp was dan zoiets als het gaatje dat je in een plastic puddingschaaltje prikt om de pudding eruit te laten zakken. Het was immers eb en dan wil het grondwater ook omlaag. In schelpgruis kan dat veel sneller dan in zand. Wellicht kan dit ook verklaren waarom er soms bij vloed luchtbelletjes uit het zand komen: In het schelpgruis zit dan veel lucht opgesloten. Als dat waar is zou er langs de Noordnederlandse stranden (waar veel minder schelpgruis voorkomt, zie vorige G&H) geen belletjesvloed voorkomen. Wie wil daar 'ns op letten?

Remy L de L L.